

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Κάνω αυτό που μου αναλογεί

(ΑΦΡΙΚΗ)

ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ τα πρώτα χρόνια του κόσμου, λένε πως ένα μεγάλο δάσος απλωνόταν από άκρη σε άκρη πάνω σ' αυτήν εδώ τη γη. Ήταν τα πρώτο μεγάλο δάσος τα πρώτα χρόνια του κόσμου. Όπου και να γύριζε κανένας το κεφάλι του, αντίκριζε δέντρα που υψώνονταν στον ουρανό, το ένα δίπλα στο άλλο, με τα κλαδιά τους πλεγμένα έτσι αναμετάξυ τους, που αν σήκωνες τα μάτια σου, ουρανό δεν μπόραγες να δεις. Κι ανάμεσα στα δέντρα, βρίσκονταν φυτρωμένα παντού ολόγυρα βοτάνια κι αγριολούλουδα που σκόρπαγαν τις μυρουδιές τους σ' όλον τον αέρα. Ζώα μεγάλα και μικρά ζούσαν μέσα σ' εκείνο το δάσος, πλάσματα από κείνα που σέρνονταν, από κείνα που πετούσαν κι από κείνα που έτρεχαν στα τέσσερα.

Μα λένε οι ιστορίες των παλιών, πως ήρθε μια μέρα, που επάνω σ' ολάκερο το δάσος, απλώθηκε μια μυρουδιά που δεν ήταν των αγριολούλουδων, μήτε και των βοτανιών. Γιατί λένε πως κείνη η μυρουδιά ήταν απ' τα δέντρα που καίγονταν στην άλλη άκρη του τόπου. Μια μυρουδιά βαριά έφτανε παντού, μια κάπνα σκέπαζε το δάσος κι όχι μονάχα αυτό. Η φωτιά που είχε ξεσπάσει στην μian άκρη είχε φέρει αναστάτωση μεγάλη σ' όλα τα ζώα. Έβλεπες παντού ζώα να τρέχουν, άλλα με τον τρόπο στα μάτια μήπως προλάβουν και σωθούν, άλλα να ουρλιάζουν καμένα απ' τη φωτιά κι άλλα να κλαίνε, όπως τα ζώα ξέρουνε να κάνουν, για τα μικρά τους που δεν γλίτωσαν. Και τώρα πέρα από τη μυρουδιά και τον καπνό, άκουγες ένα κλάμα που ερχόταν μέσα από τα δέντρα κι ένα κουνιαχτό να σηκώνεται από τα ζώα που έτρεχαν να ξεφύγουν από κείνο το κακό.

Μια μεγάλη παρέα από ζώα, ελέφαντες, ζαρκάδια,

αλεπούδες κι αντιλόπες βρέθηκε, λένε, μπροστά σε ένα μεγάλο ξέφωτο. Η φωτιά είχε κυκλώσει τώρα τον τόπο κι είχε αρχίσει να καίει τα δέντρα στην άκρη του ξέφωτου. Ξαφνικά εκεί που η παρέα έτρεχε να γλιτώσει έχοντας μπροστά έναν ελέφαντα, κείνος αντίκρισε κάτι που πολύ τον παραξένεψε. Γιατί, λένε, πως ο ελέφαντάς είδε ένα κολιμπρί, το πιο μικρό πουλί σ' ολάκερη την πλάση, να παίρνει φόρα και να πέφτει μέσα σε μια λακκούβα με νερό, να πίνει όσο νερό χώραγε στο στόμα του-όλο κι όλο δυο σταγόνες-να σηκώνεται με δύναμη και να χύνεται κόντρα στη φωτιά. Να πετάει το νερό, να ξαναγυρνάει στη λακκούβα γρήγορα-γρήγορα, να παίρνει ξανά στο στόμα του δυο στάλες νερό, να σηκώνεται με δύναμη και να χύνεται και πάλι πάνω στη φωτιά με πείσμα. Να πετάει το νερό, να γυρνάει και να πέφτει ξανά στη λακκούβα, για να πάρει νερό απ' την αρχή.

Ο ελέφαντας σάστισε κι απόμεινε με το στόμα ανοιχτό, την προβοσκίδα κατεβασμένη και τα αφτιά πεσμένα να βλέπει το κολιμπρί, που τώρα έπαιρνε καινούργια φόρα για να βάλει για μια φορά ακόμα νερό μέσα στο στόμα του-κείνες τις δυο σταγόνες-και να χυθεί ξανά κόντρα στη φωτιά. Μαζί του απόμειναν να κοιτάνε και τ' άλλα ζώα της παρέας, τα ζαρκάδια, οι αλεπούδες κι οι αντιλόπες. Ο ελέφαντας γυρίζει και φωνάζει του πουλιού: *«Ε! αδερφέ! Τι κάνεις εκεί πέρα; Τρελάθηκες; Πας να τα βάλεις με το θηρίο; Τρέχα να σωθείς! Δεν θα τα καταφέρεις!»* μ' ακούς;

Το κολιμπρί άκουσε τις φωνές του ελέφαντα, γυρίζει, τον κοιτά στα μάτια και του απαντάει: *«Αδερφέ, δεν ξέρω αν θα τα καταφέρω να σβήσω στο τέλος τη φωτιά, αλλά εγώ, κάνω αυτό που μου αναλογεί...»*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

Όταν ακούγονται λόγια στον κόσμο και ζυμώνονται ιστορίες

Ιστορίες για να ζυγίζεις το λόγο που σε βρίσκει, να έχεις στο νου σου το καλύτερο και το χειρότερο ταυτόχρονα, να φυλάγεσαι απ' του κόσμου τις κουβέντες και με προσοχή να αφουγκράζεσαι τους ψίθυρους που θα 'ρθουν να σε βρουν σε μέρη αλλωνών...

Η ιστορία με τα τρία κόσκινα

(Μ. ΑΝΑΤΟΛΗ)

ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ που δεν ήταν μήτε ο δικός μας, μα μήτε και όσων άκουσαν πριν από μας τούτη την ιστορία, ήταν σε έναν τόπο μακρινό στα μέρη της Ανατολής, μια πολιτεία. Όπως σε κάθε τόπο, έτσι και σε κείνη την πολιτεία, μπορούσε κανείς να συναντήσει κόσμο και κοσμάκη: Άλλους ανθρώπους ξακουστούς για την τέχνη και τη μαστοριά που κουβαλούσαν απ' τους παππούδες και τους πατεράδες τους κι άλλους που τα φερσίματά τους γίνονταν βούκινο απ' άκρη σ' άκρη και κουβεντιάζονταν στα σοκάκια και στις πλατείες, στις αυλές, μα και σε κάμαρες κλειστές.

Λένε τώρα οι ιστορίες των παλιών, πως ανάμεσα σε κείνη τη θάλασσα των ανθρώπων ήταν και ένας άνθρωπος σοφός, που τον γνωρίζαν όλοι. Τα λόγια του πάντα τα μετρούσε, μιλούσε μονάχα όταν έπρεπε και οι κουβέντες του είχαν το βάρος μιας πέτρας, που μια παλάμη μοναχή δεν μπορεί να την βαστάξει. Μα είχαν οι κουβέντες του και την αξία που κουβαλά πετράδι κρυμμένο μέσα σε θησαυρό τέτοιον, που πρέπει να κουραστείς πολύ για να τον βρεις. Μα τον ξέρανε καλά κείνον τον λόγο που λέει πως «Κανένας

προφήτης στο δικό του τόπο δε φτουράει...» κι ο κόσμος ο πολός δεν ήθελε τα βλαστάρια του μαζί του να ανθίσουν, μα μονάχα οι λίγοι κι οι καλοί.

Μια μέρα ένας από τους λίγους μαθητάδες του κίνησε απ' την άκρη της πόλης να πάει να βρει το δάσκαλό του. Πήρε το σοκάκι, άφησε πίσω του τη γειτονιά του, περπάτησε κάμποσο, πέρασε μια πλατεία και βρέθηκε μες στο δρόμο που διαβαίνουν οι πολλοί. Έτσι όπως πήγαινε, έτυχε να περάσει μπροστά από έναν καφενέ. Κόσμος μαζεμένος ήτανε πολός. Άλλοι να κουβεντιάζουν κι άλλοι να μαλώνουν μεταξύ τους με τα λόγια κι άλλοι πάλι να πίνουνε τσάγια και καφέδες βρασμένους στη χόβολη. Μερικοί παραδίπλα κάπνιζαν το ναργιλέ τους κι αναμετριόνταν με τα καμώματα της μοίρας της δικής τους. Ο μαθητής γυρίζει και βλέπει τότε ανάμεσα στους άντρες, έναν θεió του. Περπάτησε ανάμεσα στα τραπέζια τα κοντά και τους χαμηλούς σοφράδες και στάθηκε σιμά του να τον καλημερίσει. Την ώρα που ο θεióς του τού έκανε νόημα να κάτσει, φτάνουν στ' αυτιά του κουβέντες από μια παρέα πιο δίπλα. Μίλαγαν τούτοι δω με τις χειρότερες κουβέντες για έναν γέροντα. Το παλικάρι τα χρειάστηκε, γιατί λένε, πως κατάλαβε ποιος ήτανε του λόγου του αυτός που έπιανε στο στόμα της κείνη η παρέα. Χαιρετά βιαστικά τον θεió του και τρέχει μέσα σε αναστάτωση μεγάλη να βρει το δάσκαλό του.

Λένε πως τον είδε ο γέροντας να σιμώνει αλαφια-

σμένος, με τα μούτρα του κόκκινα και τους ώμους γερμένους προς τα μπρος, μα πριν προλάβει να του μιλήσει ακούστηκε η φωνή του μαθητή: «Δάσκαλε, δάσκαλε! Πού να στα λέω! Μακάρι να μην άκουγα...». Ο δάσκαλος αποκρίνεται: «Μίλα καθαρά και δεν καταλαβαίνω...». «Να... δάσκαλε, ήρθα να σου πω κατιτίς που πρέπει οπωσδήποτε ν' ακούσεις! Κάποιοι λέγανε για σένα πράγματα της ντροπής...». Ο γέροντας, που είχε πάντα έναν καλό λόγο για όλους, κατάλαβε και του λέει: «Άκου, παιδί μου... Στα αυτιά των ανθρώπων θα φτάνουν κάθε μέρα λόγια πολλά, άλλες φορές αλαφριά κι άλλες ασήκωτα. Μα θαρρώ πως είναι ανάγκη πριν πάρεις την απόφαση να μιλήσεις, να περνάς τις κουβέντες που θα ξεστομίζεις από τρία κόσκινα...». «Δάσκαλε, δε σε καταλαβαίνω» λέει ο μαθητής. «Άκου, λοιπόν. Το πρώτο κόσκινο είναι τούτο της Αλήθειας. Είσαι σίγουρος πως αυτό που θέλεις να μου πεις είναι αλήθεια;» αποκρίνεται ο δάσκαλος. Το παλικάρι τα χρειάστηκε, απόμεινε για λίγο δίχως να μιλά κι ύστερα λέει: «Δάσκαλε, δεν ξέρω αν αυτά που θέλω να σου πω, είναι αλήθεια. Άκουσα να τα λένε κάποιοι σε

μια παρέα...». Ο γέροντας αποκρίνεται: «Άρα δεν είναι και τόσο σημαντικό. Το δεύτερο κόσκινο είναι τούτο της καλοσύνης. Αυτό που θέλεις να μου πεις, θα κάνει καλό σε κάποιον ή όχι;». Τα μάτια του μαθητή αστράψανε και απαντά: «Όσο γι' αυτό δάσκαλε, θαρρώ πως όσα έφτασαν στ' αυτιά μου μόνο καλό δεν κάνουν...». «Α, άρα δεν είναι και τόσο σημαντικό αυτό που θες να ξεστομίσεις. Άκου τώρα, παιδί μου: Το τρίτο και τελευταίο κόσκινο είναι τούτο της ανάγκης. Είναι ανάγκη να μάθω τούτο που θέλεις να ακουστεί; Εμένα μου χρειάζεται;» λέει ξανά ο σοφός. Ο μαθητής αποκρίνεται: «Πιστεύω, δάσκαλε, πως δεν είναι ανάγκη, μήτε το χρειάζεσαι διόλου τούτο που είχα κατά νου να ακουστεί!».

«Μα, τότε, αν όλα τούτα που ερχόσουν να μου πεις, μήτε είναι αλήθεια, μήτε είναι για καλό μα μήτε και τα 'χει κανένας μας ανάγκη, τότε γιατί να χάνουμε την ώρα μας; Ας τ' αφήσουμε στην άκρη κι ας μιλήσουμε για κάτι που να είναι πραγματικά σημαντικό. Πάμε να πούμε καμιά ιστορία απ' αυτές που τις κουβάλησε ο χρόνος στο πέρασμα των καιρών...».

Το καλύτερο και το χειρότερο πράγμα στον κόσμο

(ΚΟΥΒΑ)

ΛΕΝΕ ΠΩΣ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ ζούσε σ' έναν τόπο μακρινό ένας σοφός. Όλοι οι γέροντες του κόσμου τού έστελναν τους καλύτερους σαν μαθήτευαν κοντά τους χρόνια πολλά, για να μάθουν όσα δεν χώραγαν στα δικά τους μυαλά κι η σοφία τους δεν είχε φανταστεί, μήτε είχε ακόμα φανερώσει η ζωή τους. Στα μέρη που ζούσε ο σοφός μαζεύονταν λοιπόν οι πιο σπουδαίοι, οι πιο ξεχωριστοί, που ζύγιζαν την κάθε κουβέντα τους καλά, δύο και τρεις φορές πριν την ξεστομίσουν. Σαν κάθονταν λοιπόν όλοι τούτοι αντάμα, μόνο λόγια σοβαρά που αλλάζουν το βάρος τούτου το κόσμου κεντούσαν τον αέρα.

Μια μέρα ο γέροντας πήρε την απόφαση να δοκιμάσει το ανθρωπομάνι – που είχε μαζευτεί τόσον καιρό κοντά του – και να φανερωθεί ποιο είναι εκείνο το μυαλό που ανάμεσα στα τόσα ξεχωρίζει, από στόφα αλλιώτικη. Τους μάζεψε μπροστά του, τους κοιτάζει και λέει: «Λογίζεστε διαλεχτοί από όλους τους σπουδαγμένους, τούτα που κουβαλάτε στα κε-

φάλια σας αντίκρισμα σε θησαυρούς δεν έχουν. Κάθε σας λόγος μπορεί να αλλάξει τις τύχες του κόσμου, και έχει ακόμα τη δύναμη να χαράξει αλλιώτικα τη μοίρα των πολλών μα και των λίγων. Τώρα ήρθε η ώρα να φανεί ποιος είναι εκείνος που αξίζει στ' αλήθεια να στέκει στο πλάι μου, να λογίζεται στ' αλήθεια μαθητής μου. Θέλω να μου φτιάξετε κάτι, που φαίνεται να' ναι εύκολο πολύ για τους πολλούς, μα ζητάει περίσκεψη μεγάλη. Θέλω να μου φέρετε το καλύτερο φαγητό!».

Οι σοφοί που ήταν μαζεμένοι γύρω του, έτρεξαν να ανοίξουν κιτάπια ξεχασμένα καιρό, με συνταγές γεμάτα από κείνες, που μονάχα στόματα βασιλιάδων φχαριστούσαν. Ύστερα, χύθηκαν στις κοντινές πολιτείες και στα παζάρια για ν' αγοράσουν όσα χρειάζονταν. Άλλοι λένε μπήκαν σε ταβέρνες να βρουν μαγειρούς μ' όνομα μεγάλο κι άλλοι φτάσανε ακόμα σε παλάτια, να μπουν με φούρια σε κουζίνες καλοφαγάδων αρχοντάδων. Μονάχα ένας πήγε στην κοντινή αγορά, σίμωσε ένα μαγαζί με κρέατα και παράγγειλε μια γλώσσα βοδινή.

Γύρισε στο σπίτι του σοφού και άρχισε να στοχάζεται πώς να μαγειρέψει τη γλώσσα. Σε λίγες ώρες κίνησαν να γυρίζουν οι άλλοι φορτωμένοι μ' όλων των λογίων τα φαγητά: άλλα μαγειρεμένα, άλλα φωλιασμένα μέσα σε χαρτιά και σε βιβλία. Πέρασαν μπροστά απ' τα μάτια του σοφού πιάτα μ' ό, τι έβαζε ο νους του ανθρώπου σε νοστιμιά και μυρωδιές, σε χρώματα κι αρώματα. Να σου, λοιπόν, τα κρέατα

όλων των λογίων και τα σαλατικά, οι πίτες, οι σάλτσες, τα ψωμιά τα κεντητά. Δοκίμασε λίγο από όλα κι από όλους ο γέροντας, κανέναν μη στενοχωρήσει και αδικήσει. Ύστερα έβαλε στο στόμα του λίγη απ' τη γλώσσα του μαθητή του. Τα μάτια του γέροντα άστραψαν. Ποτέ του δεν του έλαχε να φάει νοστιμότερο φαγί. Παίνεψε τότε τον μαθητή του και φωνάζει να ακούσουν όλοι: «Μπράβο! Πώς σκέφτηκες να αγοράσεις γλώσσα;». Ο μαθητής τότε αποκρίνεται: «Δάσκαλε, θαρρώ πως πιο σπουδαίο πράγμα απ' την γλώσσα στον κόσμο δεν υπάρχει. Γιατί με τούτη μπορείς να πεις μαντάτα καλά στους ανθρώπους, να γλυκάνεις τις καρδιές τους, να συμβουλεύσεις τους χαμένους για το δρόμο το σωστό, να δώσεις στήριγμα σ' όσους τ' έχουν ανάγκη, να παινέψεις τον κόπο του δουλευτή, να ευχαριστήσεις κάποιον που κάνει το καλό. Βοηθάς κείνους που 'χουν να διαβούν πολύ ακόμα στη ζωή μα και όσους ο λόγος τους αξίζει να μείνει και είναι κρίμα, σαν σφαλίσουνε τα μάτια να χαθεί». Ο γέροντας πολύ ευχαριστήθηκε τις κουβέντες του μαθητή και μουρμούρισε: «Τούτος μου φαίνεται να' χει μυαλό, μα πρέπει κι άλλο να δοκιμαστεί».

Μετά από μέρες τον φωνάζει ξέχωρα από τους άλλους και λέει: «Πριν από μέρες έφερες το καλύτε-

ρο φαγητό στον κόσμο, μα τώρα θέλω να φέρεις το ανάποδό του, το χειρότερο απ' όλα!». Ο μαθητής πήρε το δρόμο που πήγαινε στην πολιτεία, βρέθηκε στην αγορά, στάθηκε μπροστά στο ίδιο μαγαζί και αγόρασε ξανά γλώσσα. Γυρίζει στο σπίτι του σοφού και κίνησε να μαγειρεύει. Ο σοφός σαν είδε στο πιάτο του τη γλώσσα ξαφνιάστηκε. Γυρίζει και λέει του μαθητή του: «Μου έφερες για καλύτερο φαγί τη γλώσσα και φανερώνεις τώρα πάλι γλώσσα! Θέλω να ακούσω μια εξήγηση για τούτο...».

Ο μαθητής κοίταξε το γέροντα και αποκρίθηκε: «Δάσκαλε, η γλώσσα είναι στον κόσμο το χειρότερο πράγμα. Με τούτη μπορείς να τσακίσεις την ελπίδα πότε να μη φτερώσει, να μαγαρίσεις το όνομα και την τιμή του κόσμου μια για πάντα. Μπορείς να σπείρεις την καταστροφή, ν' απλώσεις τριγύρω διχόνοια και το φόβο να μπολιάσεις. Με τούτη ξεφτιλίζεις τη δουλειά του ανθρώπου και προδίνεις ολάκερη πατρίδα...».

Ο δάσκαλος σαν άκουσε τις κουβέντες του μαθητή του απόμεινε για λίγο στη σιωπή κι ύστερα αποκρίνεται: «Όσα ακούστηκαν απ' το στόμα σου, σήμερα, είναι όλα αλήθεια. Έχεις δίκιο. Η γλώσσα είναι το καλύτερο, μα την ίδια στιγμή και το χειρότερο πράγμα στον κόσμο. Εσύ αξίζει να περπατάς δίπλα μου...».

Η γλώσσα του κόσμου

(ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ)

ΖΟΥΣΕ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ στα μέρη της Ανατολής ο Νασρεντίν Χότζας, αυτός ο σοφός τρελός. Μια μέρα κίνησε νωρίς απ' το χωριό του να πάει σ' ένα διπλανό χωριό να κάνει τις δουλειές του. Λένε, πως είχε παρέα μαζί του το γιο του, ένα παλικαρόπουλο – που θα 'τανε γύρω στα δώδεκα με δεκατέσσερα – και τον γαϊδάρό του τον Καράογλαν με τ' όνομα.

Βγήκαν στη δημοσιά κι άρχισαν να περπατάνε και μετά από ώρα, καθώς ο ήλιος πήρε να πυρώνει τον κόσμο, γυρίζει ο γιος του Χότζα και του λέει: «Πατέρα, ν' ανέβω πάνω στην πλάτη του γαϊδουριού, γιατί κουράστηκα απ' το περπάτημα;». Ο Χότζας του είπε ν' ανέβει κι έτσι κι έγινε. Ο γιος του Χότζα, κείνο το παλικαρόπουλο, που θα 'τανε γύρω στα δώδεκα με δεκατέσσερα, βρέθηκε τώρα καβάλα στο γαϊδάρο. Και περπατούσαν και πήγαιναν, στη μέση του δρόμου το γαϊδούρι, πάνω του το παιδί και μπροστά να κρατά το σκοινί ο Νασρεντίν. Κι εκεί που πήγαιναν μέσα στη δημοσιά, μετά από ώρα συναντούν μια παρέα χωρικούς, που πήγαιναν αυτοί με τα εργαλεία στα χωράφια τους. Καλημερίστηκαν και χαιρετή-

θηκαν. Την ώρα που προσπερνούσαν, γυρίζει ένας από τους χωρικούς και λέει στους άλλους: «Μωρέ τι πράγματα είναι τούτα; Δεν ντράπηκε κοτζάμ παιδί, να στρογγυλοκάθεται πάνω στο γαϊδάρο και ν' αφήνει να περπατάει μέσα στον ήλιο ο γέρος πατέρας του; Ντροπή του, χάλασαν τα νιάτα!».

Τα ακούει τα λόγια τούτα ο Χότζας και λίγο πιο κάτω λέει του παιδιού του: «Άντε τώρα, γιέ μου, να κατέβεις απ' τον γαϊδάρο, γιατί κουράστηκα θαρρώ εγώ του λόγου μου...». Δίνει μια ο γιος του και κατεβαίνει απ' το γαϊδούρι και να σου ο Χότζας κάθεται, με τη σειρά του, τούτος πάνω στη ράχη του Καράογλαν. Και περπατούσαν και πήγαιναν μέσα στη δημοσιά, καταμεσής του δρόμου το γαϊδούρι, πάνω του ο Νασρεντίν και παραδίπλα το παιδί κι ο ήλιος ανέβαινε ψηλά κι έκαιγε τώρα όλον τον κόσμο.

Σε μια στροφή του δρόμου συναντούν μια παρέα από εμπόρους. «Καλημέρα, Χότζα εφέντη!». «Καλημέρα και σε σας!» χαιρετήθηκαν και καλημερίστηκαν, όλοι τον ήξεραν τον Χότζα σε κείνο τον ντουινιά. Είχαν οι έμποροι ζώα φορτωμένα με όλων των λογίων τιςπραμάτειες και πήγαιναν στα γειτονικά χωριά, να τις πουλήσουν στα παζάρια. Την ώρα που περνούσαν από δίπλα τους, κάποιος από τους εμπόρους γυρίζει και λέει: «Καλά δεν ντράπηκε του λόγου του να βρίσκεται ο παλιόγερος στρογγυλοκαθισμένος στην πλάτη του γαϊδάρου και να αφήνει το παιδί του, που θα 'ναι δεν θα 'ναι δώδεκα δεκατεσσάρων χρόνων, να

περπατάει κάτω από τέτοιο λιοπύρι; Ντροπή του!».

Τα άκουσε όμως τα λόγια τούτα ο Νασρεντίν και λίγο παρακάτω, σαν αυτοί προσπέρασαν κι έφυγαν, γυρίζει και λέει του παιδιού του: «Άντε, γιέ μου, ανέβα κι εσύ τώρα πάνω στο γαϊδούρι, γιατί έχουμε ακόμα πολύ δρόμο μπροστά μας και το χωριό είναι μακριά». Δίνει μια ο γιος του Χότζα και βρίσκεται καβάλα στη ράχη του Καράογλαν. Και τώρα, λένε, πήγαινε καταμεσής στη δημοσιά ο γάιδαρος και πάνω του ήταν καθισμένοι, ο Χότζας μπροστά να βαστά τα γκέμια αυτός και το παιδί του πισωκά-πουλα τον κρατούσε απ' τα ρούχα του. Κι εκεί που πήγαιναν λοιπόν συναντούν σ' ένα ποταμάκι ένα γιοφύρι. Από κάτω, στην καμάρα του και στις όχθες, κάμποσες γυναίκες έπλεναν τα ρούχα τους και κουβέντιαζαν. Καλημερίστηκαν και χαιρετήθηκαν, μα, λένε οι ιστορίες των παλιών πώς, την ώρα που ήταν ο Νασρεντίν στη μέση του γιοφυριού, γυρίζει μια από τις γυναίκες και λέει στις άλλες: «Καλά, τι παλιάνθρωποι είναι τούτοι; Είναι κι οι δυο τους στρογγυλοκαθισμένοι πάνω στη ράχη του ζώου κι αυτό το κακόμοιρο εδώ πατάει κι εκεί βρίσκεται. Μα δεν το σκέφτηκαν καθόλου το ζωντανό; Ψυχή δεν έχει μωρέ, το ζώο; Ντροπή τους!».

Ακούει όμως τούτες τις κουβέντες τους ο Νασρεντίν, και σαν άφησαν το γιοφύρι και βρέθηκαν

μακριά από τις γυναίκες, γυρίζει ο Χότζας και λέει του παιδιού του, ένα παλικαρόπουλο που θα 'ταν δεν θα 'ταν δώδεκα-δεκατεσσάρων χρόνων: «Θαρρώ, γιέ μου, πως ήρθ' η ώρα να κατέβεις, να περπατήσουμε και λίγο. Γιατί μια δυο στροφές έχουμε ακόμα και σε λίγο θα φτάσουμε στο χωριό να κάνουμε τις δουλειές μας...». Στ' αλήθεια, δεν πέρασε κάμποση ώρα και να σου σε λίγο φάνηκαν τα πρώτα σπίτια του χωριού. Εκείνο τον καιρό, είχαν τη συνήθεια οι άνθρωποι να κάθονται έξω απ' τις πόρτες των σπιτιών τους και στις αυλές τους και να περνούν την ώρα τους κουβεντιάζοντας και κουτσομπολεύοντας. Κάποιος βλέπει το Νασρεντίν Χότζα με το παιδί του να έρχονται περπατώντας και το γάιδαρο ξεκάβαλο. Γυρίζει και λέει στους άλλους: «Κοιτάξτε! Κοιτάξτε, γειτόνοι, τούτους δώ που μπαίνουν στο χωριό μας! Αυτοί οι άνθρωποι θαρρώ, πρέπει να' ναι τελείως τρελοί κι ανόητοι. Μα πού ακούστηκε μέσα σε τέτοιο λιοπύρι, να περπατάνε οι άνθρωποι και να πηγαίνουν τα γαϊδούρια ξεκάβαλα;».

Τα άκουσε όμως τα λόγια του ο Νασρεντίν, σηκώνει τα χέρια ψηλά στον ουρανό και λέει: «Θεέ μου, Θεέ μου! Ευλογημένος να είναι αυτός που θα μπορέσει να σώσει τον εαυτό του απ' τη γλώσσα αυτού του κόσμου! Γιατί ό,τι και να κάνεις, πάντα θα βρεθεί κάποιος να σου πει την κουβέντα του...».

Γιατί τα δέντρα ψιθυρίζουν

(ΕΣΘΟΝΙΑ)

ΤΑ ΠΡΩΤΑ-ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, όχι πολύ μετά από τότε που γεννήθηκαν τα δέντρα πάνω στη γη – και κανείς δεν ξέρει αν αυτά φύτεψαν μοναχά τους ή αν τα φύτεψε σε σπόρο κάποιο χέρι – οι άνθρωποι άρχισαν να δουλεύουν.

Εκείνον τον καιρό, ένας άνθρωπος πήρε το τσεκούρι του και τράβηξε στο μονοπάτι που οδηγούσε για το δάσος, το πρώτο μεγάλο δάσος. Ήθελε να κόψει ξύλα. Περιπάτησε λοιπόν ώρα πολλή και το πρώτο δέντρο που συνάντησε μπροστά του ήταν ένα πεύκο. Έφτυσε τις παλάμες του, κράτησε στα χέρια του το τσεκούρι που κουβαλούσε τόσην ώρα στον ώμο του, το σήκωσε και την ώρα που το 'χε σηκώσει στον αέρα για να χτυπήσει το δέντρο, ακούστηκε μια φωνή να φωνάζει απ' το πεύκο: *«Μη με χτυπήσεις! Δεν βλέπεις τα δάκρυα που χύνω απ' το κορμί μου; Ζουμιά που κολλάνε τρέχουν ήδη πάνω μου. Αν με κόψεις θα σε βρει κακή τύχη!»*. Ο άντρας πραγματικά στάθηκε και κοίταξε ό,τι του έλεγε το δέντρο. Είδε ζουμιά που κολλούσαν κατακίτρινα να χύνονται απ' τα σκισίματα που είχε ο κορμός του πεύκου ολόυθε πάνω του, στη μέση, ψηλά και χαμηλά. Πήρε την απόφαση να μην

το κόψει και αφού ξανασήκωσε το τσεκούρι του και το ακούμπησε στον ώμο του, κίνησε ξανά να προχωράει μέσα στο δάσος.

Πέρασε από κείνο τον τόπο που ήταν απλωμένα τριγύρω τα πεύκα και μετά από λίγη ώρα, βρέθηκε εκεί που ξεκινούσαν τα έλατα. Στάθηκε μπροστά σ' ένα έλατο, κατέβασε και πάλι το τσεκούρι απ' τον ώμο του, έφτυσε τις παλάμες του και σήκωσε με μιας το τσεκούρι στον αέρα να χτυπήσει το δέντρο που στεκόταν όρθιο μπροστά του κι ανήμπορο, όταν άκουσε το έλατο να φωνάζει με παράπονο: *«Μη με κόψεις! Δεν θα σου χρειαστώ. Το ξύλο μου είναι γιομάτο σπείρες κι έχει κόμπους και ρόζους. Άδικα θα με κόψεις. Πήγαινε αλλού...»*. Τα μούτρα του ανθρώπου σκοτείνιασαν, κάτι μουρμούρισε ανάμεσα στα χείλια του, έσφιξε τα δόντια του με θυμό κι ύστερα έβαλε ξανά το τσεκούρι του στον ώμο και προχώρησε μέχρι εκεί που τέλειωναν τα έλατα.

Προχώρησε κι άλλο και μόλις τ' άφησε πίσω του, συνάντησε μπροστά του το δέντρο του σκλήθρο. Στάθηκε και το κοίταξε καλά καλά. Έφτυσε τις παλάμες του, σήκωσε για μιαν ακόμα φορά το τσεκούρι, έτοιμος να χτυπήσει τον κορμό που βρισκόταν μπροστά στα μάτια του, μα ξαφνικά το σκλήθρο ούρλιαξε με δύναμη: *«Πρόσεξε μη με πληγώσεις! Πρόσεξε! Κάθε φορά που κόβομαι τρέχει αίμα απ' την καρδιά μου. Αν με κόψεις θα λεκιαστεί το κορμί μου, θα ποτιστεί το ξύλο μου και το τσεκούρι σου θα βαφτεί*

κατακόκκινο στο αίμα!». Ο άνθρωπος σταμάτησε κι απόμεινε για λίγο σκεφτικός. Δεν προχώρησε παράπερα.

Πήρε το δρόμο του γυρισμού και τα βήματα του ακούγονταν τώρα βαριά πάνω στο χώμα του μονοπατιού. Αποφάσισε να πάει στο Θεό και να του κάνει παράπονα.

Τον βρήκε να κάθεται πάνω σ' έναν βράχο. Στάθηκε μπροστά του κι είπε: «Πού θα βρω ξύλα για τη φωτιά μου; Πώς θα φτιάξω το σπίτι μου χωρίς ξύλα; Κάθε φορά που ετοιμάζομαι να κόψω ένα δέντρο, αυτό φωνάζει και παραπονιέται κι άλλα δέντρα παρακαλάνε, άλλα κλαίνε κι εγώ κοντεύω να χάσω τα λογικά μου! Θέλω να κόψω δέντρα για να φτιάξω απλωσιά να βοσκάνε τα ζωντανά μου κι ακούω τούτα και κείνα κι έχω βρει μεγάλο μπελά!». Όση ώρα μιλούσε ο άνθρωπος, ο Θεός τον άκουγε κι άλλοι λένε ότι τον λυπήθηκε και κανένας δεν ξέρει αν είν' αλήθεια, γιατί είναι παραμύθι... Όταν τέλειωσε τη γκρίνια του γυρίζει και του λέει: «Άνθρωπε, τράβα ξανά στο δάσος. Θα κοιτάξω από τώρα κι ύστερα κανένα δέντρο να μη σου βγάξει γλώσσα και να μην σου αντιστέκεται σαν είναι μόνο του ή παρέα με άλλα στο δάσος».

Ο άνθρωπος έκανε αυτό που του είπε ο Θεός.

Πήρε για μια ακόμα φορά το πρώτο μεγάλο μονοπάτι του κόσμου, γύρισε στο δάσος και τώρα σήκωσε για τα καλά το τσεκούρι του. Κανένα δέντρο δεν ούρλιαξε, κανένα δεν του έβγαλε γλώσσα, κανένα δεν του αντιστάθηκε. Ούτε ένα δεν φώναξε, την ώρα που ο άνθρωπος το έριχνε στο χώμα για να φτιάξει το σπιτικό του, για ν' ανάψει τη φωτιά του ή για να κάνει απλωσιά να βόσκουν τα κοπάδια του.

Τα δέντρα πολύ στενοχωρήθηκαν απ' όσα έγιναν εκείνη τη μέρα μέσα στο δάσος. Απόμειναν σκεφτικά μπροστά σ' αυτά που αντίκρισαν να γίνονται ανάμεσα στ' αδέρφια τους, μα δεν μίλησαν, ούτε τόλμησαν να παραπονεθούν στα φανερά απέναντι στο Θεό. Αντί γι' αυτό, άρχισαν να ψιθυρίζουν σιγά μεταξύ τους, το ένα με το άλλο, κάθε φορά που ένας άνθρωπος θάρρευε να πατήσει το πόδι του στα δάση τους, εκεί που αυτά είχαν το κουμάντο.

Αν σκεφτείς ποτέ να σιμώσεις καμιά παρέα από δέντρα ή βρεθείς να περπατάς μέσα σε δάσος, θα μπορέσεις ακόμα ν' ακούσεις πώς ψιθυρίζουν απαλά και σιγανά το ένα στο άλλο. Λένε, πως παραπονιούνται, όπως αυτά ξέρουν, για τον τρόπο τον άδικο που τους φέρεται ο άνθρωπος, για όσα περνάνε σαν βρίσκονται στα χέρια των ανθρώπων...

